



Θέμα Α1

α. σελ.140 «Τον Ιούλιο...κλήρο.»

β. σελ. 140 Πρόκειται για συνημμένο στη συνθήκη του Νεϊγύ σύμφωνι, με βάση το οποίο αναχωρούσαν από την Ελλάδα περίπου 50.000 Βούλγαροι και από τη Βουλγαρία περίπου 30.000 Έλληνες (περίπου 20.000 είχαν μεταναστεύσει πριν την υπογραφή της συνθήκης)

γ. σελ. 96,144 Η Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920) υπογράφηκε ανάμεσα στους Συμμάχους της Αντάντ μετά τη νίκη τους στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διπλωματική επιτυχία της Ελλάδας και δικαίωσε την τολμηρή πολιτική του Βενιζέλου. Η μικρή Ελλάδα των παραμονών των Βαλκανικών Πολέμων γίνεται με την υπογραφή της Συνθήκης «η Ελλάδα των δύο Ηπείρων και των πέντε Θαλασσών». Το όραμα της Μεγάλης Ιδέας έδειχνε να γίνεται απτή πραγματικότητα.

Θέμα Α2

- α. Σ
- β. Σ
- γ. Σ
- δ. Λ
- ε. Λ

Θέμα Β1

σελ. 50 «Τον Νοέμβριο του 1920....συνέπειές της.»

Θέμα Β2

α. σελ. 46 «Οι διαφορές...στη χώρα»

β. σελ.46-47 «Στη διάρκεια...Κόμμα Ελλάδος.»

[με κόκκινο χρώμα σημειώνονται οι πληροφορίες των γραπτών πηγών που χρησιμοποιήθηκαν]

Θέμα Γ1

Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη ειρήνης της Λοζάνης. Έξι μήνες πριν στις 30 Ιανουαρίου 1923, είχε υπογραφεί η ελληνοτουρκική Σύμβαση, η οποία ρύθμιζε την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

α) Προβλεπόταν η υποχρεωτική ανταλλαγή μεταξύ των Ελλήνων ορθοδόξων κατοίκων της Τουρκίας και των Μουσουλμάνων κατοίκων της Ελλάδας, **με κριτήριο τη θρησκεία**. Αυτή θα ίσχυε τόσο γι' αυτούς που παρέμεναν στις εστίες τους, όσο και για εκείνους που είχαν ήδη καταφύγει στην ομόθρησκη χώρα. Μάλιστα, η ανταλλαγή ίσχυσε αναδρομικά για όλες τις μετακινήσεις που έγιναν από τη μέρα που κηρύχθηκε ο Α' Βαλκανικός πόλεμος (18 Οκτωβρίου 1912). **Αυτό σήμαινε ότι 585.000 μουσουλμάνοι θα ανταλλάσσονταν με 1.300.000 χριστιανούς ορθοδόξους**. Από την ανταλλαγή αυτή εξαιρέθηκαν οι Έλληνες ορθόδοξοι της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου και οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης.

Οι ανταλλάξιμοι, σύμφωνα με τη σύμβαση ανταλλαγής: 1) θα απέβαλαν την παλιά ιθαγένεια και θα αποκτούσαν την ιθαγένεια της χώρας στην οποία θα εγκαθίσταντο, 2) είχαν δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή περιουσία τους, 3) είχαν δικαίωμα να πάρουν από το κράτος στο οποίο μετανάστευαν ως αποζημίωση περιουσία ίσης αξίας με την ακίνητη περιουσία που εγκατέλειπαν φεύγοντας, 4) θα διευκολύνονταν στη μετακίνηση τους από τη Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

Η συμφωνία αυτή για ανταλλαγή πληθυσμών διέφερε από τις προηγούμενες. Καθιέρωνε για πρώτη φορά τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών και είχε υποχρεωτικό



χαρακτήρα, ενώ οι μέχρι τότε συμφωνίες προέβλεπαν εθελοντική μετανάστευση κατοίκων κάποιων επίμαχων περιοχών (το 1914, στον πρώτο διωγμό, με την Τουρκία και το 1919 με την υπογραφή της συνθήκης του Νείγυ και το Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας).

β) Οι περισσότεροι χριστιανοί της αυτοκρατορίας είχαν ήδη εγκαταλείψει τον τόπο τους και η Τουρκία δεν θα τους δεχόταν πίσω. Ο Βενιζέλος γνώριζε ήδη από τις 13 Οκτωβρίου του 1922 ότι πρόθεση της Τουρκίας ήταν να προχωρήσει σε υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών. Στην Ελλάδα θα δημιουργούνταν λοιπόν πρόβλημα όσον αφορά κυρίως τη στέγαση, αλλά και αποκατάσταση των χριστιανών προσφύγων. Έτσι ζήτησε (και πέτυχε) από την ΚΤΕ να πραγματοποιηθεί η ανταλλαγή πριν την υπογραφή της Συνθήκης Ειρήνης.

Η υπογραφή της Σύμβασης υποβοηθούσε τις βλέψεις και των δύο ηγετών των δύο χωρών (Βενιζέλου και Κεμάλ) για τη διασφάλιση και αναγνώριση των συνόρων τους, την επίτευξη ομοιογένειας και την απρόσκοπτη ενασχόληση με την εσωτερική μεταρρύθμιση και ανάπτυξη. Η Ελλάδα, βέβαια, είχε μεγαλύτερη ανάγκη την υποχρεωτική ανταλλαγή, καθώς θα αποτρέπονταν η μονομερής από πλευράς Τουρκίας απομάκρυνση και εξόντωση της ελληνικής μειονότητας. Με την αμοιβαία ανταλλαγή η Ελλάδα θα εξασφάλιζε τις ακίνητες περιουσίες των μουσουλμάνων, τις οποίες θα χρησιμοποιούσε για να αποκαταστήσει τους πρόσφυγες. Σύμφωνη με την αμοιβαία ανταλλαγή ήταν και η Κοινωνία των Εθνών.

Όταν έγινε γνωστή η υπογραφή της Σύμβασης και οι όροι της, οι πρόσφυγες που βρίσκονταν στην Ελλάδα αντέδρασαν έντονα. Σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας συγκρότησαν συλλαλητήρια, διατρανώνοντας την απόφασή τους να εμποδίσουν την εφαρμογή της. Έμειναν τελικά με την πικρία ότι το δίκαιο και τα συμφέροντά τους θυσιάστηκαν στο βωμό των συμφερόντων του ελληνικού κράτους.

Θέμα Δ1

Στον ελληνικό χώρο, το πρόβλημα της έγγειας ιδιοκτησίας δεν γνώρισε τις εντάσεις που παρατηρήθηκαν σε άλλα ευρωπαϊκά ή βαλκανικά κράτη. Η προοδευτική διανομή των εθνικών γαιών που προέκυψαν από τον επαναστατικό αγώνα του 1821-1828 δημιούργησε πλήθος αγροτών με μικρές ή μεσαίες ιδιοκτησίες. Το κράτος καταπολέμησε έτσι τον κολλητικό τρόπο καλλιέργειας. Τα λίγα εναπομείναντα «τσιφλίκια» στην Αττική και την Εύβοια δεν προκαλούσαν ιδιαίτερο πρόβλημα.

α) Αργότερα όμως, η διεύρυνση του ελληνικού κράτους με τα Επτάνησα (1864), την Άρτα και τη Θεσσαλία (1881) έφερε στο προσκήνιο το ζήτημα της μεγάλης ιδιοκτησίας. Δικαιούχοι των τσιφλικικών δικαιωμάτων στις περιοχές αυτές δεν ήταν πια οι πλούσιοι και κοτζαμπάσηδες της επαρχίας. Τα «τσιφλίκια» της Θεσσαλίας αγοράστηκαν από πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού, χρηματιστές της διασποράς. Αυτοί, πέρα από το γεγονός ότι διατήρησαν τον αναχρονιστικό θεσμό των κολίγων, άσκησαν πολιτικές και κοινωνικές πιέσεις για να κερδοσκοπήσουν από την παραγωγή του σιταριού. Επιδίωξαν δηλαδή την επιβολή υψηλών δασμών στο εισαγόμενο από τη Ρωσία σιτάρι, ώστε να μπορούν να καθορίζουν όσο το δυνατόν υψηλότερες τιμές για το εγχώριο, προκαλώντας μάλιστα μερικές φορές και τεχνητές ελλείψεις.

β) Όσον αφορά τις κυβερνήσεις, στα εδάφη της Θεσσαλίας οι τρικουπικοί υποστήριζαν τους μεγαλογαιοκτήμονες, χάρη στην ιδιότητά τους. Ο Τρικούπης κάλυψε λοιπόν την τσιφλικοποίηση της Θεσσαλίας νομικά, δικαστικά και από άποψη οικονομικής πολιτικής.

Οι δηλιγιαννικοί, από την άλλη, προσπάθησαν, χωρίς τελικά να το κατορθώσουν, να χορηγήσουν γη στους αγρότες. Έλαβαν επίσης κάποια μέτρα για τη βελτίωση της θέσης τους, όπως την κατάθεση νομοσχεδίων για τη δημιουργία ταμείων αγροτικής πίστης και τη ρύθμιση της σχέσης τσιφλικάδων-αγροτών.



διδάσκουμε
μαθαίνουμε **αλλιώς**
διαβάζουμε
σκεφτόμαστε

εξάντας κοινsep
φροντιστηριακά μαθήματα
σχολική μελέτη
λιβανάτων 1, λάρισα
2410554697
infoexadas@gmail.com

Ο Θεοτόκης, τάχθηκε κι αυτός υπέρ των μεγαλογαιοκτημόνων. Στις 9 Ιουλίου 1899 η κυβέρνησή του ψήφισε το νόμο ΒΧΗ, «περί εξώσεως δυστροπούτων ενοικιαστών», δίνοντας στους τσιφλικάδες τη δυνατότητα να απομακρύνουν τους κολίγους από την ιδιοκτησία τους (ή να τους απειλούν με απομάκρυνση). Το 1906 η κυβέρνηση Θεοτόκη, θορυβημένη από τις κοινωνικές συγκρούσεις και την ενίσχυση της θέσης των κολίγων, κατέθεσε νέο νομοσχέδιο για περιορισμό των δικαιωμάτων τους. Η συμβιβαστική διάθεση του βρήκε αντιδράσεις στους γαιοκτήμονες και έτσι δεν τέθηκε σε εφαρμογή.

Οι πρακτικές των τσιφλικάδων και η στάση των κυβερνήσεων δημιούργησαν εντάσεις και οδήγησαν στην ψήφιση νόμων το 1907, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες ιδιοκτησίες, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες. Η εφαρμογή τους αποδείχθηκε δύσκολη υπόθεση και οι τριβές που προκλήθηκαν προκάλεσαν συγκρούσεις, η πιο σημαντική από τις οποίες έγινε στο χωριό Κιλελέρ (1910).

Οι εξελίξεις προχώρησαν αργά μέχρι το τέλος των Βαλκανικών πολέμων (1913), οπότε το ζήτημα έγινε πιο περίπλοκο, καθώς μέσα στα νέα όρια της χώρας υπήρχαν πλέον και μουσουλμάνοι ιδιοκτήτες μεγάλων εκτάσεων.